

Bacheloroppgave

IDR600 Sport Management

Livet i et norsk fotballakademi

Jacob Berg og Mats Brenden

Totalt antall sider inkludert forside: 40

Molde, 19.05.2022

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht.

Personopplysningsloven skal meldes til Norsk senter for forskningsdata, NSD, for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av NSD?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer: 843790

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Hallgeir Gammelsæter

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 19.05.2022

Antall ord: 10 344

Forord

Da er vi omsider kommet til vår siste og avsluttende oppgave ved Høgskolen i Molde. Vi har fått være med Kjell Marius Herskedal og Hallgeir Gammelsæter i et forskningsprosjekt, og har også brukt intervjuobjekter fra dette prosjektet i vår bacheloroppgave. Vi ønsker å takke begge to for gode samtaler og tips på veien.

Vi ser tilbake på tre lærerike år til tross for at koronapandemien har satt en stopper for en del fysisk skoleaktivitet. Forelesninger i klasserom ble byttet ut med zoom-undervisning. Vi takker lærere for ny kunnskap og god tilrettelegging når ting måtte gjøres annerledes.

Avslutningsvis ønsker vi å takke klassekamerater for en fin tid ved Høgskolen i Molde.

Sammendrag

Bakgrunn: Fotball er den største barne- og ungdomsidretten i Norge. 370 000 gutter og jenter deltar store deler av året, og veldig mange har en drøm om å en dag bli best. Det finnes ingen fasit på hvilken vei man bør gå, men å være i et akademi har for mange vært et viktig steg på veien. Erfaring fra tidligere akademispillere kan derfor bidra til ny og relevant kompetanse for dagens akademier.

Hensikt: Å undersøke hvordan fotballakademier bidrar til å skape både gode fotballspillere og gode mennesker.

Metode: Kvalitativ undersøkelse basert på tre individuelle intervjuer.

Resultat: Intervjuobjektene forteller at akademiet var et steg opp på profesjonalitet rent sportslig. Det kommer allikevel frem bekymringer knyttet til oppfølgingen av menneskelige egenskaper, samt samarbeidet mellom klubb og skolegang. Det fortelles også om møtet med motforestillinger fra andre utenfor akademiet, og hvordan disse ble håndtert.

Konklusjon: Akademiet virker å være bra for fotballspilleren, men glemmer til en viss grad å ta vare på mennesket.

Nøkkelord: Akademi, institusjonelle logikker, skole, gode fotballspillere, gode mennesker.

Innholdsfortegnelse

1.0	Innledning	1
1.1	Bakgrunn	1
1.2	Forskning	1
1.3	Formålet med studiet.....	2
1.4	Problemstilling	2
1.5	Begrepsavklaring	2
2.0	Teoretiske perspektiver	3
2.1	Hva vet vi fra før?	3
2.2	Institusjonelle logikker.....	4
2.3	Normer og sosial identitet	7
2.4	Selvtillit.....	8
3.0	Metode	9
3.1	Valg av metode	9
3.2	Valg av enheter	10
3.3	Datainnsamling (gjennomføring av intervjuene)	10
3.4	Analyse.....	11
3.5	Validitet og reliabilitet	11
3.6	Etiske sider	12
4.0	Resultat	12
4.1	Inngangen til akademiet	12
4.2	Opplevelsen av å være i et akademi	13
4.3	Motforestillinger	15
4.4	Holdninger til skole og utdanning.....	16
4.5	Menneskekunnskap	18
4.6	Selvtillit som egenskap for lykkes	20
5.0	Diskusjon	21
6.0	Konklusjon	25
7.0	Referanser	26
8.0	Vedlegg	28
8.1	Vedlegg 1 – Intervjuguide.....	28
8.2	Vedlegg 2 – Samtykkeerklæring.....	30

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

I denne oppgaven skal vi se nærmere på hvordan et knippe tidligere akademispillere ved et gitt akademi opplevde å bli utviklet mens de var aktive. Norges Fotballforbund viser til at 370 000 gutter og jenter i barne- og ungdomsfotballen er aktive med fotball i en eller annen form gjennom store deler av året. Videre sier de at fotballen er for alle og det er et stort fokus på fair play. Grunnverdien til barnefotballen i Norges fotballforbund er at alle barn skal gis like muligheter til å delta i fotballen (NFF, 2022).

Som mennesker er vi forskjellige, heldigvis. Ikke alle kan bli profesjonelle fotballspillere. Men veldig mange starter som regel å spille fotball med et håp om å en gang kunne bli den beste. Det finnes ingen fasit på hvordan veien fra håpet til virkelighet skal være, og det er ytterst få som kommer seg fra A til Å. Noen mister interessen på veien, mens andre blomstrer med alderen. Likevel er det viktig å skape gode betingelser og rammer for de som ønsker å gi drømmen en sjanse.

Et virkemiddel som hyppig blir brukt i fotballen er å hente spillere inn til akademier. Dette kan bli sett på som et profesjonalisert tilbud hvor målet er å hjelpe enkeltspilleren til å bli en bedre fotballspiller. Fra klubbens perspektiv er det også et forsøk for å utvikle salgsobjekter som klubben en dag kan dra goder fra. Samtidig som akademiene skal utvikle gode fotballspillere, har de også på agendaen å utvikle gode mennesker.

1.2 Forskning

Det finnes mye forskning på fotball. Innenfor våres forskingsområde finnes det også relevant forskning fra før av jf. kapittel 2.1. Tidligere spillere som sitter med erfaring ser vi på som en stor ressurs i denne sammenhengen. Dette er noe vi anser som spennende og viktig forskning, og som kan bidra til at dagens akademier får mer kunnskap om hvordan de kan utvikle seg videre.

1.3 Formålet med studiet

Formålet med dette studiet er å se nærmere på hvordan tidligere akademispillere opplevde å være en del av et profesjonelt fotballakademi og hvordan akademiet la til rette for å utvikle hver enkelt som fotballspiller og som menneske. Ved bruk av kvalitative individuelle intervjuer håper vi å få frem erfaringer som kan anvendes til ny kompetanse, samtidig som vi er klar over at dette ikke definerer hvordan alle akademier fungerer. Vi ønsker å undersøke om vi kan finne både styrker og svakheter i et av dagens akademier for å løfte frem både positive og eventuelle negative sider ved ordningen. Slik kan også dagens fotballakademier ta lærdom og forbedre seg.

1.4 Problemstilling

Det er vel kjent at nåløyet for å bli profesjonell fotballspiller er trangt. Dette har vi valgt å undersøke med følgende problemstilling: *«På hvilken måte bidrar fotballakademier til å utvikle både gode fotballspillere, men også gode mennesker?»*

1.5 Begrepsavklaring

Med utgangspunkt i problemstillingen ovenfor, er det to begreper vi ønsker å avklare nærmere. De to begrepene er gode fotballspillere og gode mennesker.

I gode fotballspillere legger vi det å lykkes i å bli en profesjonell fotballspiller på minimum Eliteserie-nivå. Med andre ord å få en profesjonell kontrakt i en Eliteserie-klubb eller tilsvarende i et annet land.

I gode mennesker, mener vi å skape folk som har et godt fundament for å få seg god jobb eller god utdanning senere i livet, og som skaffer seg gode verdier på veien.

Dette er veldig vide avklaringer, men til vårt formål mener vi at dette er tilstrekkelig for å få en dypere forståelse av problemstillingen, som igjen gjør at vi kan gi bedre svar.

2.0 Teoretiske perspektiver

I denne delen kommer vi til å gjøre rede for hvilke teorier vi bruker i oppgaven. Vi tar utgangspunkt i de institusjonelle logikkene, men vil også komme innom teori som omhandler normer, sosial identitet og selvtillit.

2.1 Hva vet vi fra før?

Som det kommer frem i kapittel 1.4, finnes det allerede litt forskning innenfor dette feltet. Kunnskapen om hva vi vet fra før er relevant for å finne ut nettopp hva vi vet fra før av, og hvor vi har behov for å skaffe oss mer kunnskap. Det vi vet fra før, kombinert med andre teoretiske perspektiver som kommer frem i de neste underkapitlene, gjør oss best mulig i stand til å forstå hva vi observerer av intervjuobjektene erfaringer.

Som det kommer frem i kapittel 1.2, finnes det allerede litt forskning innenfor dette feltet. Kunnskapen om hva vi vet fra før er relevant for å finne ut nettopp hva vi vet fra før av, og hvor vi har behov for å skaffe oss mer kunnskap. Det vi vet fra før, kombinert med andre teoretiske perspektiver som kommer frem i de neste underkapitlene, gjør oss best mulig i stand til å forstå hva vi observerer av intervjuobjektene erfaringer.

Gammelsæter og Solenes (2013) peker på at profesjonelle fotballklubber i Europa ofte samarbeider med grunnskoler og videregående skoler for å ivareta grunnutdanning for talentfulle fotballspillere.

Videre tar de for seg to forskningsområder som eliteutøverne møter på dette feltet. Det ene forskningsområde har en psykologisk tilnærming og fokuserer på ulike overgangsutfordringer. Det andre forskningsområde ser nærmere på hvordan klubbkonteksten former spillernes karrierer.

Christensen og Sørensen (2009) fremhever hvordan semiprofesjonelle unge fotballspillere balanserer motstridene krav og forventninger mellom det forfatterne identifiserer som fotball- og utdanningskulturer. Videre sier de at de ungen fotballspillerne så ned på utdanningskulturen som tidkrevende og andre prioritet.

2.2 Institusjonelle logikker

«De sosialt konstruerte, historiske mønstre av materielle praksiser, antakelser, verdier, overbevisninger og regler som mennesker bruker til stadig å dekke sine materielle behov, organisere sine liv i tid og rom og gi mening til sin sosiale virkelighet» (Gammelsæter, 2016, s. 34).

Definisjonen til Gammelsæter (2016) kan være vanskelig å bryte ned og krever konsentrasjon for å forstå. For det første sier Gammelsæter at institusjonelle logikker egentlig ikke er så vesensforskjellig fra det vi har kalt institusjoner. Ser man nærmere på innholdet i institusjonelle logikker, finner man også en meningsfull sammenheng mellom hvordan en gruppe mennesker handler, tenker, organiserer seg og opplever verden (Gammelsæter, 2016, s. 36).

Teorier om institusjonelle logikker er interessante for våres studie fordi det kan si noe om hvorfor og hvordan de påvirker og griper inn i hverandre. Institusjoner preges av ulike fundamentale ideer, logikker og «spilleregler», samtidig som institusjonene og institusjonelle logikker ikke er isolert fra hverandre. Da vil vi ikke lenger sitte igjen med bare «rene» organisasjonsformer, men også hybrider (Gammelsæter, 2016).

Organisert praksis, handlinger, kan bli påvirket av flere institusjonelle logikker som overlapper hverandre. De institusjonelle logikkene og nøkkelinstitusjonene påvirkes samtidig gjennom de organiserte handlingene. Resultatet av handlingene kan både styrke og svekke logikkene og nøkkelsituasjonene. Gammelsæter (2016) kaller dette for et refleksivt forhold.

I praksis blandes ofte disse organisasjonsformene, og institusjonelle logikker vil dermed av og til være blandinger eller kombinasjoner (Gammelsæter, 2016).

Idretten som nøkkelinstitusjon er knyttet til meningen med å drive idrett eller arbeide med idrett (Gammelsæter, 2016, s. 41). Gammelsæter (2016, s. 42) mener denne verdien bare kan oppnås gjennom den enkeltes frivillige valg. Han peker på to vesentlige faktorer – at man neppe kan tvinges til å like idrett eller at

varig idrettsglede neppe kan kjøpes. Samtidig peker Gammelsæter på konkurranseidrett og profesjonalisering som en utfordring ovenfor den frivillige organiseringen av idretten.

«Når idrettens egenverdi ikke defineres som bare det å vinne over seg selv, men også det å vinne over andre, skapes det en konkurranse som driver frem stadige bedre prestasjoner» (Gammelsæter, 2016, s. 48).

Gammelsæter (2016) sier videre at konkurranseidrettens iboende drivkraft om å stadig komme lenger, har også ført til at de frivillige idrettsorganisasjonene har blitt mer profesjonalisert. I denne bruken av begrepet «profesjonalisering» menes det i én forstand at utøvere, trenere og de som organiserer og leder idrettens organisasjoner, får betalt for det. Med andre ord er det jobben deres (Gammelsæter, 2016, s. 49).

Våres bacheloroppgave ser nærmere på et gitt fotballakademi som er profesjonalisert og konkurransedyktig. Det er personer rundt og i det aktuelle akademiet som har dette som deres arbeidsplass. Idretten som nøkkelinstitusjon er relevant for oss med bakgrunn i at Gammelsæter (2016, s. 42) peker på nettopp konkurranseidrett og profesjonalisering som en utfordring ovenfor frivilligheten.

Idrettens konkurranselogikk handler om hvordan spillerne i akademiet konkurrerer om å være den beste. Som medlem av et akademi anses du som en av de beste, så man kan si at idrettens konkurranselogikk handler om «*hvem som er best av de beste*».

Staten og markedet er to andre nøkkelinstitusjoner det er verdt å se nærmere på. Hvilken innflytelse har staten på idrettens organisering og når blir idretten av interesse for markedet?

Statens logikk er definert ved at folket skal kunne organisere sin egen velferd i vid forstand (Gammelsæter, 2016, s. 62). Deres institusjonelle logikk er å legge til rette for gode liv for sine borgere (Gammelsæter, 2016, s. 85). Forholdet staten

har til idretten vil være bestemt gjennom valg. Her kommer det to relevante spørsmål frem for de folkevalgte – vurderes idrett som viktig for folks velferd? Og øker eller minker denne velferden dersom staten involverer seg i organiseringen av idretten? (Gammelsæter, 2016, s. 85).

Gammelsæter (2016, s. 64) mener det går an å påstå at idretten har noen eksterne effekter som kommer samfunnet til gode, til tross for at grunnlaget for idrett er idrettens egenverdi og idrettsglede. Her kommer også begrepet «samfunnsnytte» inn og det er komplisert.

Markedet på sin side interesserer seg i idretten når den defineres som salgbar – og som et produkt som kan selges for penger (Gammelsæter, 2016, s. 86). Kan idretten omdannes til et produkt som kan selges med fortjeneste i et marked med produsenter og kjøpere, vil aktører i markedet også investere. Som staten forsøker å bruke idrettens organisasjoner til å skape velferd, ønsker produsentene i markedet å forsøke å organisere idretten slik at den sikrer fortjeneste på investert kapital (Gammelsæter, 2016, s. 86).

Opp mot våres oppgave er både staten og markedet viktige nøkkelinstitusjoner. Problemstillingen våres ser på to sider av mennesket – mennesket som fotballspiller og mennesket som et godt menneske. Staten vil forsøke å bruke idretten til å skape gode mennesker som de selv kan dra nytte av senere, mens produsenter i markedet ønsker å få frem gode fotballspillere gjennom investering og forsøke å skape fortjeneste på den investerte kapitalen.

Den viktigste nøkkelinstitusjonen er likevel idretten. Idretten har forutsetninger for å få frem både gode fotballspillere og gode mennesker, samtidig som idrettens konkurranselogikk påvirker hvordan eksellense oppnås gjennom konkurranse mellom de beste i akademiet. Våre intervjuobjekter i oppgaven er forskjellige og representerer ulike verdier i hvorfor de var interessert i fotballen når de var en del av det gitte akademiet.

Forholdet mellom staten, markedet og idretten kan likevel bli for abstrakt satt opp mot våres problemstilling da den ser idretten i et større perspektiv. Vi ønsker også

å se idretten i et mindre perspektiv. Vi beveger oss fra å se på idrettens organisasjoner til å se på idrettsklubben, bærebjelken i den organiserte idretten. Gammelsæter (2016, s. 234) forteller idrettens historie som faser dominert av ulike logikker på en enkel måte. Før var ikke idretten arbeid. Amatørismens som logikk har senere blitt avløst med at idrett ble arbeid. Profesjonalismen tok over, men i dag er det ikke nok. Utøveren skal ikke bare trene, men skal også omformes til et produkt som kan selges på måter bare fantasier setter stopper for.

Lederne i en idrettsklubb befinner seg ofte i en kryssild mellom et mer finmasket sett av institusjonelle logikker, og det er dette som gjør idrettsklubber pluralistiske (Gammelsæter, 2016). Gammelsæter (2016, s. 236) mener de lederne som forstår dette best, er i best stand til å lese de ulike forventingene og spillereglene.

Ulike interessegrupper har ulike forventinger ovenfor hva en ledelse i en idrettsklubb kan gjøre. For eksempel forventer indrestyringens logikk prestasjoner og meritter, mens identitetens logikk forventer å bli sett og respektert. Entreprenørskapets logikk forventer en opplevelse av makt og kunne utgjøre en forskjell, mens kommersialismens logikk ønsker overskudd på investert kapital.

For oppgaven våres vil det være hensiktsmessig å se hvordan det gitte akademiet møter de ulike interessegruppens forventninger til hva ledelsen i akademiet kan gjøre. Gammelsæter (2016, s. 235) beskriver ledelse som «et sterkt etterspurt fenomen», men også som «et mangetydig og uklart begrep». I denne sammenhengen er begrepet ledelse derimot klart, hvor det er snakk om trenere og ledere i et gitt fotballakademi.

2.3 Normer og sosial identitet

I følge Auen (2017) er normer uskrevne forventninger og retningslinjer for atferd som gjelder i et samfunn eller i en gruppe. Normene sier noe om hvordan man forventer at folk skal oppføre seg (Tjora, 2018), altså hva som er normalt og ikke normalt å gjøre innad i en gruppe (Weinberg & Gould, 2011). Gruppenormer kan bli delt inn i produktivetsnormer og andre normer. Produktivetsnormer handler om selve prosessen, altså hva som forventes av medlemmene når det for eksempel kommer til oppmøte, egentrening, skolearbeid og holdninger rundt

kosthold. Gruppenormer er en viktig egenskap for at en gruppe individer skal bli et effektivt lag.

For å besvare problemstillingen vår, er teorien om normer og gruppenormer svært relevant. Vi ønsker å undersøke hvilke normer som dannes ved å være en del av et fotballakademi, knyttet til både trening, men også livet utenfor fotballbanen og livet på skolebenken.

Sosial identitet handler om sin egen oppfattelse av at man tilhører en bestemt gruppe (Colman, 2014). Ved å ta i bruk en sosial identitetstilnærming (Haslam, 2004), bestemmes hvert enkelt individ sin sosiale identitet av gruppene som han eller hun er en del av (Abrahams & Hogg, 1990; Taifel, 1970; Taifel & Turner, 1986). John Turner et al. (1985) utviklet en utvidelse av teorien om sosial identitet. Denne teorien tar for seg og forklarer prosessene hvor mennesker danner kognitive prestasjoner av seg selv og andre i forhold til forskjellige grupper. Turner hevder at folk har flere sosiale identiteter, basert på deres medlemskap i sosiale grupper, at man har og fremstår med ulike roller, i ulike sosiale grupper (Turner, 1985).

Vi mener også at disse teoriene er relevante for vår forskning, da man ofte danner seg en egen sosial identitet på fotballtrening, en annen hjemme hos familien, og en annen på skolen. Dette er interessant å se opp mot tilværelsen i akademiet, og om dette hadde noen innvirkning i folks sosiale identitet og deres identifikasjon til akademiet og trenerne.

2.4 Selvtillit

Selvtillit blir definert som troen en har på å være suksessfull i å utføre en oppgave (Weinberg & Gould, 2011). Selvtillit kan gjøre slik at vi presterer bedre. Det har vist seg at selvtillit er den faktoren som oftest skiller de mest suksessfulle utøverne fra de med mindre suksess (Jones & Hardy, 1990; Vealey, 2005). Det viser seg at mennesker som er trygge på seg selv og hva de kan klare å utføre, er mennesker som aldri gir opp. Selvtillit påvirker hvordan man opptrer i konkurranse-baserte situasjoner. Idrettsutøvere som har høy selvtillit viser ofte tendenser for at de spiller for å vinne, og de er normalt sett ikke redde for å ta sjanser, derfor klarer de

å ta såpass kontroll over konkurransen, slik at det blir en fordel for dem. Det viser seg også, at om idrettsutøvere er usikre og har lav selvtillit, spiller de for å ikke tape, og er mest opptatt av å unngå å gjøre feil, og bekymrer seg for hvor godt de klare å prester, og hva andre tenker om dem. Mennesker med høy selvtillit har ofte tendenser til å tørre å sette utfordrende mål. Selvtillit gjør at du tør å strekke deg så langt som mulig for å utnytte potensialet man har. Mennesker med lav selvtillit, har tendenser til å sette seg enkle mål, og derfor utfordrer sjelden seg selv (Weinberg & Gould, 2011.)

Selvtillit sett opp mot vår problemstilling er vanskelig å måle direkte, men vi ønsker likevel å bruke teorier om selvtillit for å undersøke utøvernes oppfattelse av selvtillit og viktigheten av selvtillit for å lykkes i å bli både gode fotballspillere og gode mennesker. Vi er klar over at dette kun er et fåtalls syn på oppfattelse og viktighet av hvordan selvtillit fungerte i det gitte akademiet, men tror likevel det gir et par gode referanser når disse har vært en del av et konkurranse- og prestasjonsmiljø over lengre tid.

3.0 Metode

I denne delen skal vi gjøre rede for de metodiske valgene som er tatt. En metode er en måte å gå fram på for å samle inn empiri. Metode er derfor et hjelpemiddel for å gi en beskrivelse av virkeligheten. Innenfor metode har vi kvantitative metoder og kvalitative metoder (Jacobsen 2018, s. 21).

3.1 Valg av metode

Kvantitative metoder dreier seg i utgangspunktet om bruk av tall og er egnet til å måle hva folk har og gjør. Her får man ofte få opplysninger fra mange enheter. I denne oppgaven skal vi imidlertid ta utgangspunkt i kvalitativ metode. Her bruker man ord istedenfor tall, og man får mange opplysninger fra få enheter. Kvalitativ metode handler om å fange opp sosiale relasjoner, og folks tanker, meninger og oppfatninger av ulike problemstillinger (Jacobsen, 2018).

Innenfor kvalitativ metode, finnes det fire ulike måter å samle inn informasjon på. Det er individuelle intervju, gruppeintervju, observasjon og dokumentanalyse

(Jacobsen 2018, s. 65). For formålet vi ønsker å undersøke, vil individuelle intervju være hensiktsmessig å velge. Et individuelt intervju foregår mellom forsker og intervjuobjekt, og kan være enten ansikt til ansikt, eller via telefon, epost, video osv. Individuelle intervju passer godt når man ønsker synspunkter på individuell basis. Intervjuene bør ofte ha en intervjuguide, men utenom dette har intervjuene liten grad av struktur, og intervjuobjektet står ganske fritt i svarene sine. Intervjuguiden inneholder som regel temaer man skal innom, men ikke konkrete spørsmål (Jacobsen 2018, s. 146).

3.2 Valg av enheter

Utvalg av enheter handler om hvordan man skal velge ut respondenter og informanter (Jacobsen 2018, s. 65). Siden vi ønsker å undersøke hvordan et gitt akademi bidrar til å skape gode fotballspillere og gode mennesker, er det naturlig at vi benytter oss av spillere som har vært en del av et slikt akademi tidligere som respondenter.

Vi har derfor valgt å intervju et helt årskull i et fotballakademi i Norge. Vi har valgt å anonymisere informasjon om det valgte akademiet og om alle intervjuobjektene. Det nevnte kullet besto totalt av **17** spillere. Vi har valgt å bruke **tre** av disse intervjuene.

For å velge ut intervjuobjekter, definerer Jacobsen (2018) ulike måter å velge på. Det er følgende: tilfeldig utvalg, bredde og variasjon, informasjon, det typiske, det ekstreme, snøballmetoden og kombinasjon av ulike metoder. Vi har valgt bredde og variasjon, noe som betyr at vi har valgt ut **tre** spillere med ulik bakgrunn og ulike forutsetninger. Dette er basert på hvor de har spilt tidligere, når på året de er født og hvor mye spilletid de hadde i det gitte akademiet.

3.3 Datainnsamling (gjennomføring av intervjuene)

I prosessen med å gjennomføre selve intervjuene, er det blitt lagt stor vekt på forberedelsene før intervjuene. Det å ha god bakgrunnskunnskap er viktig for å kunne stille de rette spørsmålene, og for å få svar på de spørsmålene man er ute etter å få svar på. Disse spørsmålene og temaene reguleres ofte i en

intervjuguide. Intervjuguiden gir oss muligheten til å ha en rød tråd gjennom intervjuet, og sørger for at vi kommer innom alle temaene vi ønsker å skaffe informasjon om.

Intervjuene som er blitt gjennomført er en del av en større undersøkelse. Det betyr at vi kun vil benytte oss av de delene av intervjuet som omhandler vår problemstilling. Allikevel vil vi få nyttig informasjon og bakgrunnsinformasjon om de aktuelle spillerne, som kan være nyttig for undersøkelsen. Intervjuguiden er vedlagt som **Vedlegg 1**.

Intervjuene ble gjennomført over Teams. Samtalene ble tatt opp med bilde og lyd, og ble i etterkant transkribert.

3.4 Analyse

Etter at intervjuene var gjennomført og tatt opp, ble disse transkribert over til tekstform, og alle intervjuobjektens sitater ble gjengitt ordrett. Intervjuene er som tidligere nevnt en del av en større undersøkelse, noe som gjorde at etterarbeidet bar stort preg av å sortere ut sitatene som var relevant for vår problemstilling, samtidig som vi ønsket å finne både likhet- og ulikhetstrekk mellom de tre intervjuobjektene.

Når dette var gjort, handlet analysearbeidet i bunn og grunn om å trekke ut de viktigste funnene, slik at vi hadde et godt grunnlag for en god diskusjon rundt problemstillingen i den avsluttende delen av oppgaven.

3.5 Validitet og reliabilitet

Undersøkelsen vår baserer seg i stor grad på spillernes personlige meninger og erfaringer med å være en del av et fotballakademi. Respondentene vi har snakket med er tidligere spillere i det gitte akademiet, noe som gjør oss trygge på at informasjonen de gir, stemmer og er pålitelig. Da vi gjennomført intervjuene, valgte vi å ta opp samtalene, noe som gjør at vi i etterkant er sikre på at vi får med all relevant informasjon som blir gitt i intervjuene.

Siden vi kun har valgt å bruke tre intervjuer av de totalt 17 spillerne på akademikullet, kan det være fare for at man ikke får all informasjon som er representativ for hele gruppen. Allikevel har vi valgt ut tre intervjuobjekter med ulike bakgrunn og ulike forutsetninger, som gjør at vi får flere perspektiver på akademitilværelsen, og kan se både likhet- og ulikhetstrekk.

3.6 Etiske sider

I forkant av alle intervjuene ble det laget og underskrevet en samtykkeerklæring (samtykkeerklæring er vedlagt som **Vedlegg 2**), slik at intervjuobjektene var innforstått med hva det innebærer å bli intervjuet. Intervjuobjektene hadde hele tiden mulighet til å trekke seg fra intervjuene, og de ble informert om at all informasjon ville bli behandlet konfidensielt. De ble også informert om at intervjuene ville bli anonymisert, slik at det ikke vil være mulig å identifisere hvem som har sagt hva. All informasjon som ble innhentet, vil bli slettet etter at oppgaven er levert.

4.0 Resultat

I denne delen skal vi presentere resultatene fra de kvalitative intervjuene vi har gjennomført. Disse vil sees i sammenheng med problemstillingen vår, som er «*På hvilken måte bidrar fotballakademier til å utvikle både gode fotballspillere, men også gode mennesker?*». Vi har intervjuet tre personer fra samme fotballakademi, der alle de tre intervjuobjektene har ulike bakgrunn, motivasjon og forutsetninger for inngangen til fotball, satsningen på fotball og kombinasjonen mellom fotball og skolegang.

4.1 Inngangen til akademiet

Akademiet det er forsket på har egne akademilag fra 14 års-alderen, men tar inn spillere allerede når de er 12 år gamle. Før dette, har de spillerne inne på fotballfritidsordning og andre spillerutviklingsarenaer, som gjør at de tidlig kan kartlegge potensielle spillere klubben vil ha i fremtiden. Intervjuobjektene vi har brukt, har kommet inn i akademiet på ulike måter og på ulike tidspunkt. Vi ønsker å presentere noen resultater knyttet til utøvernes inngang til akademiet, slik at vi får noe bakgrunnskunnskap for å forstå problemstillingen vår.

«Jeg var egentlig ikke fotballinteressert, men jeg endte opp med å bli kjent med nabogutten, og han tok meg med på fotballbanen før vi begynte å spille fotball. Det var egentlig sånn min interesse startet.»

Slik forklarer et av intervjuobjektene sin inngang til det å spille fotball, som deretter endte opp som en akademispiller. Der dette intervjuobjektet hadde en litt mer «tilfeldig» inngang til fotballen, har de to andre hatt en mer indre motivasjon og interesse over lengre tid, som til slutt gjorde at de kom inn i akademiet til den gitte klubben.

«Jeg kom inn i akademiet som veldig ung og en som ikke ble ansett som noe spesielt lovende på sitt kull, men selvfølgelig bedre enn gjennomsnittet på mitt kull, men der de kanskje så at her er det et potensiale som ikke er nådd. Så hadde jeg en ekstrem treningsvilje i grunn som jeg tror de så allerede ved en 11-12-årsalder.»

Dette viser at spillerne vi har snakket med har hatt en ulik oppfatning av det å skulle bli fotballspiller. Der et av intervjuobjektene kun spilte for å ha det gøy, ønsket de to andre virkelig å satse for å bli så gode som mulig. Felles for alle er at de hadde et underliggende talent og en motivasjon til å trene for å bli bedre. Et annet fellestrekk intervjuobjektene hadde var at alle kom fra klubbens egne breddelag og inn til akademilaget.

4.2 Opplevelsen av å være i et akademi

Som det kommer frem i 4.1, kom alle intervjuobjektene fra samme breddeklubb før de ble en del av akademiet. Spillerne har derfor like forutsetninger for å si noe om forskjellen av å være en del av et breddelag kontra et akademilag. I denne delen vil vi presentere noen interessante bemerkninger knyttet til hvordan det var å være en del av akademiet både sportslig og utenomsportslig, og hvordan akademiet tok hensyn til å utvikle både gode fotballspillere, men også gode mennesker.

«For oss var det veldig mye av det samme som i breddelaget, men vi følte kanskje mer at vi var en del av et mer proff system. Vi hadde tettere oppfølging, flere

trenerne, alle trente i de samme klærne osv. Men vi hadde drevet litt sånn hele tiden, og det handlet om å være best på trening hele tiden uansett.»

Disse bemerkningene støttes oppunder av alle intervjuobjektene. Alle tre opplevde i liten grad en stor forskjell fra å gå fra breddelaget til akademilaget, og de største forskjellene gikk på antall trenere og profesjonalitet på områder som antrekk, antall treninger og kompetanse på de som jobbet der.

Rent sportslig har også intervjuobjektene gjort seg opp en del tanker i ettertid, spesielt knyttet til hvordan treningene ble lagt opp, og treningsmetodikken som ble brukt for at de skulle lære mest mulig mens de var en del av akademiet.

Intervjuobjektene forteller at treningsøktene i stor grad inneholdt ferdighetstrening og øving på delferdigheter. Et av intervjuobjektene forklarer dette som en tydelig forskjell fra et annet akademilag han tidligere hadde trent med.

«Jeg husker at jeg var og trente med et annet lag før Norway Cup. De hadde mer fokus på formasjon og spilte en del shadow. Det hadde vi aldri på våre treninger. Vi hadde mye mer teknikk og pasningsøvelser, koordinasjon, mye spill osv. Det opplevde jeg som en liten forskjell. De dyrket mer system og lag, mens vi hadde null fokus på spillstruktur og sånne ting. Vi ble satt i en formasjon og skulle spille som man var.»

Det kommer frem at flere av intervjuobjektene savnet fokus på en tydelig spillestil og rolleinstruks i treningshverdagen, men opplevde at dette kom mer på agendaen jo eldre de ble. Et av intervjuobjektene spekulerer derfor i om dette var bevisst for å skape en bredere forståelse av fotballspillet i tidlig alder. Likevel tror han selv at han ville fått bedre læring av å ha en tydeligere spillestil.

«Jeg tror vi kunne hatt bedre læring og forutsetninger hvis vi hadde hatt litt tydeligere mønster på hvordan de ønsket å spille fotball. Jeg følte vi ble litt hemmet av å tenke for mye selv og ta egne valg i den alderen. Jeg synes det var litt spesielt at man ikke ble trent på det å bli tilegnet et mønster å spille fotball på.»

Også utenfor banen har et av intervjuobjektene gjort seg en interessant observasjon når det gjelder det å være en del av et fotballakademi. Han påpeker en opplevelse av at man som en del av akademiet kunne oppleves litt «ovenpå» i andre sosiale settinger, og at det å være en del akademi ga en viss status utenfor fotballmiljøet.

«Det var så status å spille for xxx som hadde det så proft. De fikk jo en del status i byen og det var den statusen som gjorde at de eventuelt ble, eller opplevde at de ble, litt «cocky» og litt overlegne overfor andre folk som ikke spilte fotball. Det er vel kanskje den statusen de fikk som gjorde at de fleste opplevde de som utadvendte eller at de ble så frempå som de var.»

4.3 Motforestillinger

I en hverdag der det meste handler om fotball og å leve ut drømmen, var det interessant å undersøke om det fantes noen motforestillinger i miljøene utenfor fotballen. Hos familie, vennekretser eller andre personer utenfor fotballbobla, som kunne påvirke utøvernes utvikling og identitet. Felles for intervjuobjektene er at de ikke møtte direkte motforestillinger, men at man ofte kunne møte på enkeltpersoner som syntes at fotballen tok litt for mye fokus og tid fra andre ting.

«Etter hvert var mamma veldig frustrert fordi vi ikke kunne dra på ferie, for da fikk jeg ikke trent. Jeg la litt begrensninger på det hun opplevde som familielivet, men jeg følte jeg måtte holde det ved like på ferie, for jeg følte jeg ikke kunne miste den gnisten i ferien. Jeg måtte ta de kampene med mamma og de andre i familien.»

Dette forklarer at et av intervjuobjektene oppfattet at enkelte familiemedlemmer syntes at det ble litt «mye» fotball, som igjen la demper på det sosiale familielivet.

Det kommer også frem noen former for motforestillinger hos venner og vennekretser. Etter hvert som utøverne ble eldre, ble festing og det å drikke alkohol en normal del av hverdagen til mange av vennene til intervjuobjektene. Dette opplevdes ofte som personer som prøvde å trekke utøverne vekk fra fotballen for å delta i de sosiale settingene.

«Da jeg var skadet og ikke kunne være med på treninger og kamper lenger, hadde jeg kompiser som hadde begynt å drikke og sånne ting. Da var det en kompis som fikk meg med på fest. Jeg sa at jeg ikke ville drikke fordi jeg skulle spille fotball. Da fikk jeg tilbake at «ja selvfølgelig skal du ikke drikke, du skal jo satse.»»

4.4 Holdninger til skole og utdanning

I forhold til problemstillingen vår, er holdninger til skole og utdanning viktig å undersøke nærmere. Dette temaet knyttes spesielt opp mot hvordan akademiet er med og bidrar i utviklingen av gode mennesker, men tar også for seg kombinasjonen av hvordan man utvikler seg på fotballbanen og presterer på skolen samtidig.

Alle intervjuobjektene gikk på samme videregående skole, et fireårig skoleløp i samarbeid med akademihverdagen i den gitte klubben. Intervjuobjektene uttrykker i intervjuene stor bekymring til samarbeidet mellom klubb og skole underveis i akademitiden. Den største bekymringen kommer frem ved valg av hvilken linje man skal gå på den videregående skolen. Som akademispiller er man nødt til å velge en studiespesialiserende retning, også kalt allmennfag.

«På mitt kull var det kanskje to eller tre av tolv som burde gått den linja. De andre gutta burde gått på en annen linje på en annen skole. De blir tvunget til å velge toppidrett og studiespesialiserende retning fordi klubben har en avtale med skolen. Det skal ikke være sånn at man må velge studiespesialiserende retning på videregående skole for å kunne spille fotball.»

Det andre intervjuobjektet forteller nesten det samme som det første fortalte:

«Majoriteten burde nok hatt et annet tilbud og en annen studieordning enn studiespesialiserende videregående. De kunne gjort mange av spillerne sine en tjeneste ved å legge til rette for en annen videregående opplæring. Da kunne man oppfylt ansvaret ved at majoriteten som ikke blir en del av A-laget, som ikke har en fremtid som profesjonell fotballspiller, har en mye bedre grunnmur og bein å stå på den dagen de er ferdige i akademiet.»

Det siste intervjuobjektet er kortere i svaret, men likevel tydelig på hva vedkommende mener:

«Jeg husker at jeg valgte toppidrettslinja på videregående fordi vi måtte egentlig, siden vi hadde to treninger om dagen og det var den eneste linja som lot oss gjøre det.»

Dette har gjort at skole har blitt en nedprioritert del av livet til mange av spillerne, og en av intervjuobjektene forteller at det er et stort flertall av spillerne på akademikullet som ikke har fullført videregående skole. Intervjuobjektene forteller også om lite oppfølging fra fotballklubben i forbindelse med viktigheten av å gjøre det godt på skolen ved siden av fotballen.

«Det var ingen fokus på annet enn det vi driver med på fotballbanen på trening. Jeg tenker at når du tar inn spillere i et juniorlag, låser du spilleren til veldig mange timer i uka over flere år i en så viktig fase av livet. Der det er viktig å komme seg gjennom skolen, og der det er helt avgjørende for livet videre. I tillegg er det å ta vare på personene og dyrke riktige verdier, så man kommer ut som riktige folk, noe jeg mener er viktig»

Et av intervjuobjektene pekte også på ansvaret akademiet hadde i forbindelse med samarbeidet mellom skole og fotballen, og mener at de ikke tok dette på alvor.

«Jeg skal ikke si at klubben sviktet, men de la veldig dårlig til rette. De skal ikke pushe oss til å gjøre skolearbeid, men de satt alt for lite krav i form av å gjøre vårt ytterste og i form av å gjøre en ærlig jobb på skolen. Spesielt i form av å møte opp. Husk at vi gikk på en toppidrettslinje hvor det var vesentlig samarbeid mellom klubben og skolen, og at de da ikke kjente på et større ansvar for at spillerne skulle gjøre en ærlig jobb på skolen, synes jeg er veldig svakt.»

Samtidig påpekes det at det for noen var ideelt å kunne gå et skoleløp som lett lot seg samarbeide med fotballen og satsningen. Der noen synes den allmennfaglige

retningen var utfordrende, var det andre som synes dette var en ideell løsning for sin egen hverdag. Dette gjorde at de i større grad kunne jobbe mot målet om å bli profesjonelle fotballspillere. De opplevde også at skolen og akademiet tilrettela for at de kunne få en best mulig hverdag, samtidig som de tilrettela for at de kunne bli best mulig.

«Etter hvert på videregående ble skole en støttepute, og jeg følte at det å gjøre det bra på skolen var en god ting, sammen med at jeg i hodet mitt skulle bli proff. Det var en trygghet, og jeg stresset mindre med proffdrømmen. Jeg hadde noe å lene meg på, og det ga meg en boost som person. Så opplevde jeg ofte at jeg gjorde det bra på skolen og banen samtidig.»

Samtidig som et intervjuobjekt opplevde å gjøre det bra både på skolen og på banen samtidig, var et annet intervjuobjekt veldig fornøyd med tidsrammen man fikk til å fullføre videregående.

«For min del var toppidrettslinja på xxx VGS ganske ideell. Jeg har alltid gjort en ærlig innsats på skolen, og fra ungdomskolen av har det betydd noe for meg å prøve å oppnå realistiske karakterer i forhold til mitt ferdighetsnivå og potensiale. Betydningen av at jeg fikk fire år til å fullføre studiespesialiserende var helt avgjørende for der jeg er i dag. Det viktigste var at jeg fikk tiden jeg trengte for å oppnå det jeg ville oppnå med skolen, og jeg fikk forutsetninger til å kunne satse fullt på idretten.»

4.5 Menneskekunnskap

Trenere, lærere og lederes menneskekunnskap viser seg å være en egenskap som er høyt verdsatt hos utøverne, både knyttet til utviklingen av fotballferdigheter, men mest i utviklingen av menneskelige egenskaper. Idretten sees i dag på som en måte å oppdra gode mennesker på. Dette er noe spillerne vi har pratet med har gjort seg opp mange refleksjoner om, i form av hvilken verdi det kan ha å se hele mennesket – både på og utenfor fotballbanen. Intervjuobjektene peker på utfordringer og et savn i forhold til dette da de var en del av det gitte akademiet.

«Jeg savnet vekt på å bygge skikkelige folk – folkeskikk og gode verdier. Målet bør være at når du tar inn ti stykk på videregående, så bør minst én eller to bli A-lagsspiller, men at resten hvert fall blir skikkelige folk. Selvfølgelig kan man ikke styre alt, men når man har så mange timer sammen, med trenerne og på stadion, så kan man definitivt ha en enorm innvirkning på spillerne.»

Påvirkningskraften til trenerne er noe flere av intervjuobjektene savnet. Når de var så mye med hverandre, syntes de at trenerne kunne påvirket spillerne i større grad.

«Det var noen tilbakemeldinger, men jeg skulle ønske at det var vesentlig mer. Gjerne i form av hvordan man har det på privaten, selvfølgelig mest sportslig, men at man også kan ha en annen vinkling på samtaler, og det å virkelig forstå mennesket du har med og gjøre og skal utvikle til en bedre fotballspillere.»

Likevel pekes det også på enkeltpersoner og trenere som har hatt nettopp denne evnen. Dette kan tyde på at opplevelsene knyttet til dette temaet kan være veldig individuelt.

«Xxx var veldig flink til å støtte opp fotballspillerne utenfor fotballbanen og fant ut hvorfor og at det kanskje kunne være noe mer bak som gjorde at enkeltspillere kanskje ikke presterte skikkelig på banen. Han gikk litt utenfor boksen for å virkelig kunne kjenne de spillerne han trente. Det var alltid sånn at han skjønnte at det var noe mer med oss.»

Sitatet fra intervjuobjektet tar for seg en trener som bryr seg om mer enn bare fotballspilleren. Dette forsterker at det finnes enkeltpersoner eller trenere som har denne evnen, men det er også viktig å ta med at dette var et intervjuobjekts opplevelse. Alle tre intervjuobjektene mener uansett at den individuelle opplevelsen knyttet til temaet kan ha noe med hvordan man selv er, og også hvordan trenerne og personene rundt er.

4.6 Selvtillit som egenskap for lykkes

Underveis i intervjuene kom det frem et klart syn fra flere av intervjuobjektene på viktigheten av selvtillit for å lykkes med målet om å bli profesjonell fotballspiller. Observasjoner av tidligere lagkamerater som har lyktes på høyt nivå, samt erfaringer av at mangel på egen selvtillit kan ha bremsset egen utvikling, har spilt inn på intervjuobjektene oppfatning av selvtillit som verktøy for å lykkes. De forklarer at de mener selvtillit er den faktoren som oftest skiller de mest suksessfulle utøverne fra de med mindre suksess.

«Jeg tror at jeg er konstruert som en person som passer inn i et akademi og alle sosiale settinger, litt uansett hvordan man vrir og vender på det. Men jeg tror ikke hodet mitt er konstruert for å bli den beste fotballspilleren. Jeg tror at jeg er litt for reflektert og realistisk av meg. Jeg kjenner en del spillere som har blitt veldig gode, men også noen som hadde forutsetningene, men ikke ble det. Og jeg ser likheter i form av at man må ha et hode der man har mer tro på seg selv enn ferdighetene man har.»

Flere av intervjuobjektene peker på det at de hadde dårlig selvtillit og lite tro på seg selv som en avgjørende egenskap for at de ikke lyktes med å ta det siste steget for å bli profesjonelle fotballspillere. Samtidig mener de at god selvtillit er en av hovedårsakene til at tidligere lagkamerater har lyktes på nivået de er på den dag i dag.

«Jeg hadde medspillere som xxx og xxx, og uansett om dem hadde en dårlig kamp eller periode, hadde de alltid en ekstrem selvtillit i grunn som jeg tror har gjort at de har kommet dit de er i dag. Det tror jeg handler litt om å være dum på en positiv måte. At du går i en kamp og møter folk som er bedre enn deg, men i ditt hode så tror du oppriktig at du kan være bedre enn motspillerne, selv om du ikke har bedre ferdigheter eller bedre forutsetninger. De jeg kjenner som har lyktes har alltid hatt en ekstrem selvtillit og en ekstrem tro på seg selv. Jeg har dessverre ikke andre ord enn dumskap for å beskrive hvordan du skal tro på deg selv når du egentlig ikke bør det.»

Dette med «positiv dumskap» er noe alle intervjuobjektene nevner og mener å ha observert som en avgjørende egenskap for at de som har lyktes på høyt nivå har fått det til. Dette er derfor en observasjon som er gjort av alle. Det kommer også til syne ved at en av intervjuobjektene påstår at mangel på selvtillit er den største grunnen til at han selv ikke lyktes.

«Jeg var rett og slett ikke dum nok. Alt for realistisk, i form av å innse hva jeg ikke var god på. Jeg spilte samme posisjon som xxx og spilte mesteparten av kampene i akademiet sammen med han. Og fra vi begynte å spille sammen, til vi skiltes, så var det en helt enorm forskjell i hvordan vi så på oss selv. På et tidspunkt hvor han absolutt ikke var en av de aller gjeveste på vårt kull, så gikk han rundt og sa at han trodde han kom til å bli best av oss. Og en ting er å si det, men man så at han virkelig trodde på det.»

5.0 Diskusjon

I diskusjonsdelen vil vi ta for oss hva som har kommet frem i resultatdelen, sett opp mot problemstillingen vår «*På hvilken måte bidrar fotballakademier til å utvikle både gode fotballspillere, men også gode mennesker?*», og relevant teori presentert i kapittel 2.0.

Resultatene fra intervjuene i kapittel 4.0 får frem flere interessante diskusjonstemaer sett opp mot våres problemstilling. Det første diskusjonstemaet er knyttet til samarbeidet mellom idretten og skolen.

Alle tre intervjuobjektene forteller at man som spiller i det gitte akademiet er nødt til å velge toppidrettslinjen når de begynner på videregående. Videre sier de at dette nærmest er et kriterie for å fortsatt være en del av akademiet, da det eksisterer et sportslig samarbeid mellom klubben og skolen. Samarbeidet legger til rette for at laget kan trene sammen på dagtid i skoletiden i tillegg til deres opprinnelige ettermiddagstreninger.

Skepsisen til intervjuobjektene fortsetter når de forteller at man er nødt til å velge en allmennfaglig retning. På den ene siden virker det som de har en felles

forståelse for at dette kan være en ulempe for mange. På den andre siden syntes de det er viktig å få frem at for noen så er dette den optimale skole- og treningshverdagen.

Her møtes idrettens- og markedets nøkkelinstitusjoner hverandre. Ser vi idretten fra et mindre perspektiv, kan også ulike interessegrupper påvirke samarbeidet mellom idretten og skolen.

Det kommer frem til at det kun er et fåtall av spillerne på det gitte akademikullet som fullførte den videregående skolen. Denne opplysningen forsterker skepsisen til intervjuobjektene, men det er ukjent om dette kun skyldes skolens verdier.

Her kommer også den kommersielle logikken inn. Når idretten tilrettelegger for en best mulig hverdag for akademispillerne, ser også markedets operatører, altså næringslivet, sitt snitt til å investere (Gammelsæter, 2016, s. 86). En investering i tilrettelegging og oppfølging av akademispillere til å kunne fokusere mest mulig på fotballen, kan skape fortjeneste på deres investerte kapital i lengden.

Man kan også bryte ned samarbeidet mellom idretten og skolen ved å se nærmere på gruppenormer. Gruppenormene kan fortelle hva som forventes av medlemmene når man eksempelvis kommer til oppmøte til trening eller skolearbeid. Når kun et fåtall fullførte skolen, kan det hende at gruppenormene ikke hadde en sterk posisjon i det gitte akademiet. Weinberg & Gould (2011) pekte på gruppenormer som en viktig faktor for at en gruppe individer skulle bli et effektivt lag, og det kan tenkes at også det sportslige ble påvirket av svake gruppenormer rundt skolen.

Som en del av akademiet, opplevde også intervjuobjektene at de hadde flere sosiale identiteter. Turner (1985) hevder at folk har flere sosiale identiteter, basert på deres medlemskap i sosiale grupper og at man har og fremstår med ulike roller i ulike sosiale grupper.

Det kan diskuteres i hvilken grad intervjuobjektene følte den sosiale identiteten endret seg ut ifra setting og situasjon. Det kom likevel frem at disse delte

identitetene kom tydeligere frem når man nærmet seg slutten på akademitiden og når de fikk den på avstand.

Det ene intervjuobjektet forteller om en individuell opplevelse som viser hvordan den sosiale identiteten endret seg i det gitte akademiet. Som medlem av akademiet endte man fort opp med en «ovenfra og ned» holdning ovenfor andre mennesker i sosiale settinger. Ved å spille for det gitte akademiet fikk man en sosial status, og man satt igjen med en opplevelse at lagkamerater brukte denne statusen aktivt i sosiale sammenhenger for å vise seg frem.

Intervjuobjektene har allerede fått frem at det har vært skepsis til hvordan samarbeidet mellom fotballen og skolen var og til hvilke holdninger deres akademikull hadde til skolen. Det var nesten ingen som fullførte videregående.

Sett i lys av dette, mener intervjuobjektene at trenerne deres i akademiet kunne spilt en viktig rolle som støttespiller. De har jo tross alt dette som sin arbeidsplass. Likevel mener intervjuobjektene at det manglet oppfølging og oppmuntring i forhold til skolehverdagen. De følte også på at trenerne og lederne i fotballklubben nedprioriterte dette området. Alle tre forteller at det kun var fokus på fotballen fra klubben sin side, og at de sjeldent – eller aldri – fikk beskjed om at skole var viktig for livet videre.

Gammelsæter (2016, s. 49) bruker begrepet «profesjonalisering» i den forstand at utøvere, trenere og ledere får betalt. Dette er et virkemiddel som burde føre til at trenere kunne vie tiden sin til å bry seg om mer enn bare fotballspilleren. Likevel opplevde ikke intervjuobjektene det sånn, og man kan stille spørsmål om betalte trenere er flinkere til å ivareta hele mennesket.

Intervjuobjektene delte også hvordan de savnet hjelp fra trenere og klubben når de skulle ut fra akademiet. De mener at akademiet har et ansvar for mer enn bare fotballspilleren. Hvis de ikke skulle gå ut fra akademiet som proffe, så skulle de i hvert fall sitte igjen med gode verdier og gode bein å stå på rent akademisk.

Samtidig som det kom frem hvordan fotballspilleren var viktigst i akademiet, fantes det også noen motforestillinger hos andre utenfor akademiet. Mer konkret fortelles det om motforestillinger knyttet til festing og deltakelse i sosiale sammenkomster. Intervjuobjektene forteller at drikking av alkohol ble mer og mer utbredt med årene, og at noen fra det gitte akademikullet hadde vennekretser utenfor fotballen som prøvde å dra de vekk fra satsningen.

Man kan gjerne omtale dette som en festkultur. Vennene utenfra fotballmiljøet mente det var feil prioriteringer å satse på å bli profesjonell fotballspiller og ønsket at de skulle ta del i festkulturen. Her opplevde man å møte på den sosiale identiteten ved å være en del av akademiet, der det fantes normer og regler for hvordan man skulle oppføre seg utenfor fotballbanen.

Et annet viktig aspekt som intervjuobjektene peker på, er selvtillit. Jones & Hardy (1990; Vealey, 2005) sier at det har vist seg at selvtillit er den faktoren som oftest skiller de mest suksessfulle utøverne fra de med mindre suksess. Dette støttes opp av alle intervjuobjektene som forteller at stor selvtillit blant andre lagkamerater er en av de viktigste grunnene til at de har lykket. Dette mener de basert på observasjoner de har gjort av sine beste lagkamerater både da de var en del av akademiet, men også i ettertid. Det finnes mange måter å få selvtillit på. Det kan skje både individuelt og kollektivt. Intervjuobjektene har også kjent på hvordan selvtillit har påvirket sin egen kropp, både positivt og negativt.

Avslutningsvis mener intervjuobjektene at tettere oppfølging ville gitt de en tryggere hverdag. De tror også at alle som ikke kom igjennom det trange nåløyet, og de som slet med skolen, i hvert fall ville sitte igjen med gode grunnleggende verdier da de var ferdig i akademiet.

Tettere oppfølging ville resultert i at akademiene bidro til å skape enda bedre mennesker også. Sett opp mot problemstillingen våres så svarer dette godt på hvordan akademiet bidrar til å skape gode mennesker, parallelt som de skaper gode fotballspillere.

Intervjuobjektene mener også det er viktig å få frem at det fantes enkeltpersoner i akademiet som var gode på å se mennesket også. De investerte tid for å høre hvordan det gikk utenfor fotballbanen. Som trener kan forståelsen av mennesket og ikke bare fotballspilleren være med å forstå svingninger i prestasjoner, humør og atferd generelt. Allikevel virker intervjuobjektene å ha gjort seg en refleksjon om at helheten av ledere, lærere og trenere hadde et underordnet fokus på mennesket, og et overordnet fokus på fotballspilleren.

6.0 Konklusjon

Gjennom dette studiet har vi fått innblikk i hvordan **tre** tidligere akademispillere opplevde akademitilværelsen. Gjennom kvalitative intervjuer har vi undersøkt problemstillingen vår som var «*På hvilken måte bidrar fotballakademier til å utvikle både gode fotballspillere, men også gode mennesker?*».

Intervjuobjektene opplever at akademiet legger godt til rette for sportslig utvikling. Dette ved økt profesjonalisering, mer kompetanse og bedre tilrettelegging for å drive med idrett også i skoletiden. Likevel oppstår det gnisninger i det sistnevnte samarbeidet, og det oppleves at skole blir en nedprioritert del av hverdagen til akademispillerne, noe som gir konsekvenser. Dette har gjort at kun et fåtall av spillerne i akademikullet står med fullført videregående opplæring. Det savnes også en større oppfølging på mennesket som helhet, og ikke bare fotballspilleren.

Basert på de kvalitative undersøkelsene vi har gjort sett opp mot problemstillingen vår, kan vi konkludere med at det gitte akademiet i stor grad bidrar til å skape bedre fotballspillere. Det kan imidlertid stilles spørsmålsteget til hvor mye akademiet bidrar til å skape bedre mennesker. Dette grunnet liten oppfølging knyttet til viktigheten av skolearbeid og det utøverne oppfatter som dårlig oppfølging av det menneskelige utenfor fotballbanen. Likevel finnes det unntak, og noen opplever akademiet som en god arena både sportslig og menneskelig.

7.0 Referanser

Abrahams, D. E., & Hogg, M. A. (1990). *Social identity theory: Constructive and critical advances*. Springer-Verlag Publishing.

Auen, J.E. (2017) Normer og Etikk. Hentet fra <https://ndla.no/nb/subjects/subject:3/topic:1:55163/topic:1:168398/resource:1:5534> 01.05.2022.

Christensen, M. K. & Sørensen, J. K. (2009). Sport or school? Dreams and dilemmas for talented young Danish football players. *European Physical Education Review*, 5, 115-133.

Colman, H.L. (2014) Organisasjonsidentitet: Hvem er vi og hvem blir vi? Hentet fra https://www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/partnerforum/arrangementer/frokostmoter/2014/colman_10.11.2014-3.pdf 09.01.2020.

Gammelsæter, H. (2016). *Poeng, penger og politikk: Et institusjonelt perspektiv på idrettsledelse (1. utg)*. Cappelen Damm AS.

Gammelsæter, H. & Solenes, O. (2013). Money in – brains out? Institutional logics affecting athletes' preparation for alternative careers. *European Journal for Sport and Society*, 10 (3), 267-289.

Haslam, S. A. (2004). *Psychology in organizations*. Sage.

Jones, G., & Hardy, L. (1990). Stress in sport: Experiences of some elite performers. *Stress and performance in sport*, 247-277.

Norges Fotballforbund (2022) Barnefotball – verdier og virkemidler. Hentet fra https://www.fotball.no/globalassets/klubb-og-leder/kvalitetsklubb/niva1/barnefotball-verdier_og_virkemidler.pdf 20.04.2022.

Tjora, Aksel. (2018, 29. juni). Norm. I Store norske leksikon. Hentet fra <https://snl.no/norm> 19.02.2020.

Turner, J. C., & Reynolds, K. J. (2011). Self-categorization theory. *Handbook of theories in social psychology*, 2 (1), 399-417.

Turner, J. C., & Tajfel, H. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. *Psychology of intergroup relations*, 5, 7-24.

Vealey, R. S. (2005). *Coaching for the inner edge*. Fitness Information Technology.

Weinberg, R. S., & Gould, D. (2018). *Foundations of Sport and Exercise Psychology*, 7E. Human Kinetics.

8.0 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1 – Intervjuguide

1. Bakgrunnsinformasjon

- Fotballkarriere
- Andre interesser
- Familie
- Skole/utdanning/Arbeidserfaring/gjør i dag?

2. Inngangen til fotball og fotballsatsning som barn

- Egen trening
- Organisert trening
- Viktige personer
- Hva var trenerne opptatt av?
- Motstand, utfordring – eller smertefritt?

3. Akademitiden, inkl. motforestillinger?

- Opplevelsen av å bli satset på i unge år
- Når/hvordan merket du at du skulle satses på? Ditt ønske? Andres ønske?
- Krav og forventninger?
- Lystbetont? Stressende? Press/intern konkurranse?
- Framtidsvyer – hva ble du fortalt? Egen drøm?
- Profesjonelt vs. Uprofesjonelt? Oppfølging, oppførsel, informasjon.
- All in (identitet)? Evt. forsakelser (skole, fritid, venner)? Garderobe, lag, klubb)?
- Holdninger til skole og utdanning? Trenerens, lagkameraters, foreldres og dine egne?
- Opplevelse av motforestillinger utenfor fotballmiljøet

4. Opplevelsen av møtet med seniorfotballen

- Overgangen
- Treneratferd (endring?), egen atferd.
- Krav og forventninger? Opplevelse av motstand
- Lystbetont, stressende, press, intern konkurranse?
- Framtidsvyer vs. virkelighet?
- Selve seleksjonen (valgt, ikke valgt)
- Valget, og veien videre (ditt valg, andres valg)?
- Umiddelbare følelser og reaksjoner?
- Støttespillere, andre enn før?

5. Sett i etterkant

- Forventninger vs. virkelighet? Hvor godt rustet er du til den framtiden du ser for deg nå? Evt. tanker om tiden etter karrieren (for de som nå er profesjonelle)
- Treneratferd? Hva ville du gjort i deres sko?
- Skole/utdanning?
- Interesser?
- Kameratskap/identitet?
- Ville du valgt det samme igjen? Hvorfor?
- Hvordan kan unge fotballspillere forberedes på en bedre måte for møtet med seniorfotballen
- Hvordan kan unge fotballspillere forberedes på en bedre måte for møtet med et liv utenfor profesjonell fotball?
- Senreaksjoner, hvordan tenker du tilbake på den tiden i dag?

6. Evt. tilføyinger, og takk for å sette av tid til dette.

8.2 Vedlegg 2 – Samtykkeerklæring

Formål

Vi ønsker å se nærmere på hvordan deltakelse i et fotballakademi kan påvirke forventninger, prestasjoner, skolegang, sosialt, familieidentitet og syn på livet. Økt kunnskap om spillerperspektivet gir bedre forutsetninger kan bidra til god oppfølging av kommende generasjoner akademispillere. Vi har mål om å intervju samtlige spillere fra ditt akademikull.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i Molde er ansvarlig for prosjektet v/
Kjell Marius Herskedal, Førsteamanuensis
Hallgeir Gammelsæter, Professor

I tillegg har prosjektet to medarbeidere:

Jacob Berg, Sport Management-student

Mats Brenden, Sport Management-student

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget omfatter hele akademigruppen fra din årgang. Deltakerlisten og kontaktopplysninger er kvalitetssjekket med xxx. Vedkommende vil ikke ha innsyn i prosjektet (eks. intervjudata) utover at han inviteres til å være intervjuobjekt selv.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar på et intervju via TEAMS. Det vil ta deg ca. 45 minutter. Intervjuguiden inneholder spørsmål om din fotballreise, opplevelsen av å bli satset på, møtet med seniorfotballen og hvordan du ser på ulike sider av dette i etterkant. Lydfilen fra prosjektet blir lagret elektronisk i 5 år, og opplysningene vil kun brukes i forskningsøyemed.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil

da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Kun forskningsgruppa vil ha tilgang til opplysningene fra intervjuene. Prosjektmedarbeiderne/studentene vil ikke få tilgang på intervjudata knyttet til sin medstudent som inviteres som deltaker i prosjektet.
- Navnet og kontaktopplysningene dine vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, og datamaterialet lagres sikkert på høgskolens server.
- En samlet analyse av intervjuene bidrar til at dine intervjudata «skjules i mengden». Det må likevel påregnes at (anonymiserte) sitater blir benyttet i analyse og til å framheve viktige poenger.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Personopplysninger/intervjudata lagres i inntil 5 år i høgskolens database, utelukkende med hensyn til forskningsbruk. Det kan komme flere vitenskapelige arbeider ut fra datamaterialet vi henter inn. Når denne femårsperioden er gått, slettes alle intervjudata og personopplysninger.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet (altså det som kun vil være tilgjengelig for forskningsgruppa), har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få korrigert personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen i Molde har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Kjell Marius Herskedal kjell.m.herskedal@himolde.no eller telefon 712 14 036
- Hallgeir Gammelsæter hallgeir.gammelsater@himolde.no, eller telefon 712 14 201

Vårt personvernombud:

- Linda Bøyum-Folkeseth linda.y.boyum-folkeseth@himolde.no, eller på telefon 712 14 256

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Samtykkeerklæring

Siden intervjuene vil skje i TEAMS, benyttes muntlig samtykke. Intervjuer går igjennom sjekklista nedenfor og innhenter muntlig samtykke for hvert punkt før intervjuet starter.

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Logics in the football academy*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at mine personopplysninger og intervjudata lagres inntil fem år til forskningsformål

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

Muntlig samtykke

Dato _____

Kjell M. Herskedal